

Kako ste zadovoljni ovim vašim kratkim boravkom u Zagrebu?

Ovo nije moj prvi boravak u Zagrebu. Vi znate da sam ja imao čitav niz poseta Hrvatskoj na svojim prethodnim funkcijama, kao ministar unutrašnjih poslova i kao predsednik Vlade Republike Srbije. Ali ova poseta je jako specifična zato što se ona na neki način može definisati kao jedna početna poseta, u smislu obnavljanja naših dogovora koje smo imali od ranije, a to je da radimo na normalizaciji, odnosno na rešavanju otvorenih pitanja. Kod svih sagovornika sa kojima sam razgovarao, od predsednice preko premijera do predsednika Sabora i mog domaćina Vesne Pusić, ministarke spoljnih poslova, i sa jedne i sa druge strane je izražena velika želja za dobrim odnosima između Hrvatske i Srbije. Želja da u našim odnosima nema tabu tema, odnosno da se otvoreno mora razgovarati i o otvorenim pitanjima iz prošlosti, da u tom prilazu treba biti što više racionalan i ne baratati kategorijama mržnje i ljubavi, nego kategorijama zajedničkih interesa i truditi se da pravimo mostove između naših zemalja i naših naroda. U tom smislu je to jedan zaista dobar signal, i poseta i prisustvo predsednika Vlade Republike Srbije Aleksandra Vučića na inauguraciji nove hrvatske predsednice, to su neki signali koji govore o tome da ipak treba da budemo mnogo pametniji i racionalniji u kreiranju naše sadašnjosti i budućnosti.

Jedno od ovih otvorenih pitanje je i sudbina, odnosno slučaj Veljka Marića koji u Srbiji služi zatvorsku kaznu. Hoće li on biti izručen Hrvatskoj?

Premijer Srbije je na tu temu razgovarao kada je bio u Zagrebu. On je obećao da će se lično založiti za rešenje tog slučaja u skladu sa pravnim sistemima i Srbije i Hrvatske imajući u vidu humanitarnu situaciju i humanitarni aspekt tog problema. Generalno gledano i to nije tabu tema. Odnosi Srbije treba da budu normalizovani i kada je reč o sudbini nestalih lica, čemu treba otvoreno pristupiti i otvoriti sve moguće arhive da bismo došli do saznanja. To dugujemo porodicama ubijenih i nestalih. Zatim pitanje međusobnog suđenja za ratne zločine i optužbe. Znate, mi smo počeli saradnju pre nekoliko godina na tu temu. Ima značajan broj ljudi koji se nalaze čak i na tajnim optužnicama. Treba što više relaksirati te odnose, treba razgovarati. Kada je reč o jurisdikciji, o ovom zakonu koji Srbija ima, on je donet pre više godina i bio je potreban i koristan u tom trenutku da bismo procesuirali one koji su počinili zločine van teritorije Srbije, a on se pre svega odnosio na Srbe. Od 170 optuženih, svega su dvojica Hrvati. Ali u okviru razgovora i pregovora sa Evropskom Unijom treba razmatrati i pitanja, koliko je taj zakon usklađen sa standardima EU. Što pre rešavanje pitanje izbeglica, sprečavanje govora mržnje na jednoj i na drugoj strani, prava nacionalnih manjina, i srpske ovde u Hrvatskoj i hrvatske u Srbiji

pa do pitanja sukcesije, stanarskih prava, neisplaćenih penzija, imovine preduzeća jednoj ili drugoj zemlji. To je ta prva korpa otvorenih pitanja iz prošlosti i naši državni sekretari, odnosno zamenici ministara, će se baviti time u narednom periodu.

Druga tema su naši bilateralni, ekonomski odnosi. Naša saradnja je negde oko 760 miliona evra u prošloj godini, a može da bude još veća.

Treća tema su projekti – infrastrukturni, saobraćajni i energetske, evropska perspektiva, odnosno nešto čime bismo gledali u budućnost. Nadam se da smo završili sa vremenom kada su odnosi Hrvatske i Srbije bili uvek žrtva unutrašnjih odnosa i prilika u jednoj od zemalja i da je potrebno imati što veću količinu mržnje da biste dobili što veći broj glasova, nego kako da gledamo da jedni drugima pomognemo.

U ovom trenutku je u Hrvatskoj, verovatno i u Srbiji, vrlo važno pitanje nestalih. Još uvek se ne zna sudbina 1642 nestalih, ima tu i Srba, Hrvati su u većini. Zar je to zaista nemoguće rešiti?

Mislim da prvo treba uporediti te cifre, doći do pravih spiskova i raditi na tome. Nije interes ni Srbije ni Hrvatske, siguran sam, da se sakrije istina o svemu tome. Treba uložiti maksimum napora da se reši sudbina nestalih lica, ne samo između naše dve zemlje nego je tu pitanje i Bosne i Hercegovine, tu je Crna Gora, a siguran sam da se deo toga odnosi i na Prištinu.

Spomenuli ste srpsku manjinu u Hrvatskoj i hrvatsku manjinu u Srbiji, čak su i dve manjine potpisale sporazum kojim je srpska manjina u Hrvatskoj dobila tri zastupnika u hrvatskom Saboru. Međutim, sa druge strane, u Srbiji hrvatska manjina još uvek ima problema.

Ne znam kakvih. Treba otvoreno razgovarati. Zašto bi hrvatska manjina u Srbiji bila opasnost po državu Srbiju? Ili srpska manjina u Hrvatskoj opasnost po Hrvatsku? Ako su nam namere iskrene, nijedan problem nije ne rešiv. Treba izneti sve probleme i rešavati ih na obostrano zadovoljavajuć način. Političari treba da se ponašaju onako kako se ponaša običan narod. Ja vidim da Hrvati vole da dođu u Srbiju, Srbi vole da idu u Hrvatsku. Zašto bismo mi kao država stalno imali oscilacije između prevelike ljubavi i patnjom za nekim, pa do prevelike mržnje i želje za potpunim uništenjem jednog i drugog naroda.

Jedna od temeljnih stvari u odnosima dveju država je granica? Gde je vaše, gde je naše. Mi nažalost još uvek nemamo taj sporazum o granici, važi nekakav privremeni sporazum, ali on važi već skoro 20 godina.

Tu postoji pitanje shvatanja gde treba da bude granica kada je reka u pitanju. Srbija smatra da granica treba da ide sredinom reke Dunav. Hrvatska smatra da treba da budu katastarske opštine, pa granica ide malo sa jedne malo sa druge strane Dunava i ne prati tok reke. Svako ima svoju argumentaciju i za i protiv. Hrvatska je naklonjena da se ide na arbitražu, što se naš tiče uvek je bolje, ako možemo da se dogovorimo sami. Ali ako ne možemo, naravno da je i to jedno od rešenja koje je dogovoreno sa Slovenijom ili sa Crnom Gorom jer nije Srbija jedina sa kojom postoje problemi sa granicom.

Spominjali smo do sada samo probleme, otvorene probleme iz bliže i dalje prošlosti, međutim ima i nekih područja u kojima Hrvatska i Srbija zapravo dobro sarađuju, kao što su borba protiv organizovanog kriminala i terorizma?

Trebalo bi tako da bude u svim oblastima, zato što su nam zajednički interesi. Kriminal i kriminalne grupe se organizuju bez obzira na nacionalnu pripadnost i bez obzira na granice. Za kriminalnu grupu nije važno da li granica ide sredinom Dunava ili po katastarskim opštinama. Za njih je važno da funkcioniše na pravi mogući način. Mi smo u ranijem periodu imali izuzetno dobru saradnju, ja sam to slikoviti govorio dok sam bio ministar unutrašnjih poslova. U vreme dok se raspadala bivša Jugoslavija, ostalo je bilo jedino bratstvo i jedinstvo kriminalnih grupa. Znači bilo je tu i Srba i muslimana i Hrvata i zato je jedina borba protiv toga saradnja naših policija, odnosno saradnja bezbednosnih struktura. Najnoviji fenomen jeste terorizam, naročito islamski ekstremizam i tu svi zajedno moramo da posvetimo veliku pažnju, zato što postoji jedan broj ljudi koji ratuje na tim teritorijama. Postoji mogućnost da se po povratku sa tih teritorija, ratišta, destabilizuju prilike ovde na Balkanu. Ali za sada je ta saradnja dobra i mi ćemo upravo na ovu temu u narednih nekoliko dana imati i sledeći sastanak u Beču ministara spoljnih poslova i ministara unutrašnjih poslova.

Jedno od ovih otvorenih pitanja je, da se vratimo opet na njih, njih nažalost ima više, možda i previše, i Oluja? Za Hrvatsku je to oslobodilačka akcija, odnosno Haški sud je u svojoj oslobađajućoj presudi generala Gotovine, Černaka i Markača, to proglasio oslobodilačkom akcijom. Međutim, u Srbiji se to doživljava kao izraz etničkog čišćenja. Koliko to različito tumačenje otežava normalizaciju odnosa?

Svakako da će Srbija imati različiti stav od Hrvatske kada je reč o Oluji. Ili kad je reč o nekim istorijskim činjenicama, možda vezano za Drugi svetski rat i srpske žrtve isto kao što će Hrvatska imati drugačiji stav vezano za pitanje Vukovara i Slavonije. Ali to ne znači da sa tim ne možemo da živimo i dalje. Najžalije od svega toga je što je danas Srba na teritorije Hrvatske svega 4 ili 5 odsto, a bilo ih je desetak odsto, možda i više pre izbijanja rata. Zato oni treba da se vrate, treba da bude zajednička akcija, da se vrati tih tridesetak hiljada izbeglica, koliko sada postoji na teritoriji Srbije. Zato je važno da, bez obzira na te različite ocene, gledamo u budućnost i da obezbedimo da imamo budućnost koja je mnogo bolja od naše prošlosti.